

МИРОЉУБ ТОДОРОВИЋ

ПЛАВИ ВЕТАР

Издавач *Нолит*, Београд, 2006.

РЕЧИ СУ ПРОЗРАЧНЕ КАТЕДРАЛЕ

БРИТКИ РЕЗ СВЕТЛОСТИ

У зачараном кругу. Трчиш
неуморан. Таласи. Таласи.
Речник крај мравињака. Живот
је то. Као рана гнојна. Уснула
историја. Пљувачка Зорњаче.
Овде сам неверо. Између два
почетка. Растављен на делове.
Њива неузорана. Жуд за немогућим.
У болном сновиђењу. Утрг крви.
Узми моје око. И моју кост. Језик
успаничени. Бритки рез светлости.
Из њих исијава.

И ХОМЕР

Они који су дуго. Под земљом.
Нестрпљиво чекају. Наше сенке.
Обајници и јасновици. Пометени
песмом. Шта тражи човек.
У слеђеном ваздуху. Зажарених
образа. С медном кошницом.
На леђима. Љубавник плавог
ветра. Пламињам у измаглици.
И Хомер је скидао хексаметре.
Са мојих усана.

РЕЧИ СУ ПРОЗРАЧНЕ КАТЕДРАЛЕ

Страх од љубави. Страх од
смрти. Замке ноћи. Сазвежђа
ишчежавају. У капљицама кише.
Таложe се векови. Сунчеви
брзописи. Али ти знаш. Муку
рађања. Са дна језика. Ђавољу
круну песме. Визију горолома.
У лимфи. У жлездама. Небеске
немани. На нашим траговима.
Глогов колац у срцу. Речи су
прозрачне катедрале. У твојим
сновима. Кључеви. Што отварају
свет. Иза купинове вреже. Иза
гримизних гробова. Историје.

ГОЛЕМ

Ја сам светлост. Звездана
огризина. Глад без мере.
Сиктаво семе. У мошницама.
Теку речи. Из крви прогрушале.
Непознат. Рађа се свет. Злато
извире. Из наших костију.
Опаки снови. Пред свануће.
Мелемни плач. Новорођенчета.
Земља нам гори. Под ногама.
Тужан си. Као зима.
У напуштеном храму.
Ту. На домаку. Наших очију.
Рида. Грозни Голем.

У РАСЦВАЛОЈ КРУНИЦИ НОЋУРКА

Празан лист хартије. На столу
чаша. Купиново вино. Снег
нам се. Са обрва топи. Тајним
богазама. Пристижу звездари.
Ти одгонеташ. Змијску
кошуљицу. На дан Страшног суда.
Небеске безбожнике. Мој усуд
лети земљом. Водом тече. Најављује
ново доба. У расцвалој круници.
Ноћурка. У оку. Распомамљеног
Прометеја.

САЊАМ

Гоне ме. Дан и ноћ.
Крмчија небеска. Замак
под месечином. Омађијан
спава. Вучји урлик.
Затвара тешка врата.
Искрчили су шуме. Трибали.
Златним мачевима. Сањам.
Плави бездан. Испод љутог
Бога. На обалама Фисона.
Подивљалог.

А ГЛАС ТВОЈ

Између речи и муклине.
Осване дан. Биљурна зора
на грудима. Земља се буди.
Omnia mutantur. Nihil interit.
Да ли је човек господар
језика. Олујне стазе. Жарни
свемир у грлу. Моја крв.
Узаврла. Осваја виситоре.
А глас твој. Гороломан.
Као хука многих вода.
Одјекује.

ПЛАМЕНО ПИСМО

Искушаваш ли моћ певања.
Језиком у језику. Врти се
свемир у нама. Непоткупљиви
бездан бића. Из жарне несанице.
На мом се длану. Кресница
распрскава. Вечно у постојању.
Творци хлеба. Творци ратова.
Миришем сенку ствари.
Ноздрвом анђела. Искре трудне
речи. Одједном пробуђене.
Пламено писмо. Заумне
реченице.

ДУГ ЈЕ ПУТ

Певачи елегија. Окружују ме.
Чулна прозрачност ствари.
Невидљиви светови. Унаоколо.
Звон коралних гребена. На рубу.
Јаловог океана. Шта је заправо
песник. Олујна пустолина.
Побеснели пенис. У запаљеној
ружи. Бреме васионе. Упознај
тајновито безгласје. У
замраченој клети. Огледало
смрти. Огледало љубави. Дуг је
пут. До Маслинове горе.

ПО НЕБЕСКОМ ПРОЛОМУ

Губи се ноћ. Пред бледом
разданицом. Гледам град.
Из таме израња. Као змија
у замци. Фебруарска
краљица. Знак и слика. У
леденом грчу. Сребрни кров
храма. Твоје слутње.
Смрзнуте. У ваздуху. Расте
сива светлост. Долазе гатари.
Руку опогањених. Псалам
и гусеница. Ветар глође
стабла. По небеском пролому.
Речи развејане.

ОДАКЛЕ ДОЛАЗИШ

Затражио си благослов. Кротку
реч. Пред јутро. Између сунца
и мркине. Трепери дах
самртника. Чудна је ноћ. Без
тебе. Чујем тигра. Стабло.
Балегаре. Ледени глас песника.
Октобарске револуције. Све је
мена. Бели сумрак. Мразна крв.
Неспокојство. Одакле долазиш.
Зловољни Орфеју. Горе
пристаништа. Поља зреле ражи.
У твојим шакама. Копни.
Лањски снег.

РАСТАЧЕ СЕ ПЛАНЕТА

Као преслица. У дечијој
руци. Извија се. И дрхти.
Пламен воштанице. Желим
да будем земља. Траг
неизбрисиви. Ти што
васељеном владаш. Очију
ослепљених. Чујеш ли како
клија семење. У мојој утроби.
Прска небо. Над главом.
Растаче се планета.
Мртви из гробова устају.
Бежите подли обајници.
Са нашег обзорја.

ПАЖЉИВО ПОСЕЈ

Мразовито је. На ђавољој
стази. Луцифер модрих
зуба. Ждере своју децу.
Бес узбурканог океана.
Враћам се извору. Родној
речи. Изгладнели љиљци.
Освајају дан. Пажљиво
посеј. Зрна јечма. И
земљу изграбуљај. Нема
кључа за вечност.
Затворио сам уморне очи.
Лице анђела. Исцртавам.

БУДЕ СЕ ОБАЈНИЦИ

У горском оку. Сломио се дан.
Тихо је. Дисање кртице. Из
тамнила. Ја сам сребрна
месечева кугла. На избораној
кожи храста. Порозна брана
језика ошамућеног. Растрчи се
горо. Помешај своје потоке.
Кременом ватру заискри.
Имаш сунце на длану.
Грозничаво. Жедно. Буде се
обајници. С пеном на уснама.
Заумни говор. Зачараће
свет.

ТО НИЈЕ СНОВИЋЕЊЕ

Мера речи. Граница
краљевства. Бити земља.
Тек поорана. Жалфија у
пољу. Слепи ровац. Месецом
опијен. Храм лебди. На
обзорју. Рана је зацељена.
Сећам се гласа човека.
Господара свемира. То није
сновићење. Сред столетне
шуме. Коју секира није
дотакла. Стојиш крај
извора. Чекајући.
Тренутак песме.

МОНОЛОГ

Пробудили смо се. У поноћ.
Под црним дудом. Пожудом
раздиране. Вештице мађијају.
Светлост је у теби. Слово
божије. Звездани одсеви.
Зов историје. Заслепљен.
Ћутим. Љубављу опијен.
Песник. Истраживач. Ружичасте
планине. Рекао си Содоме.
Дивио се усовима. У тмолој тами.
Мразни монолог.

ДЕВОЈКЕ ОД СМРТИ НЕВИНИЈЕ

Попећемо се стрмом стазом.
Што кривуда. Пред раскршће
звездано. Крвоток океана.
У срцу. Студен децембарска.
Харонов чун. Под ногама.
Отварају се врата пакла.
Кандило жежеш. У невиду.
Дише језна ноћ. Девојке од
смрти невиније. Мукле
небеснице. Преко црних
степеника. Напуштају дом.

РИТАМ ПЕСМЕ

Не могу рећи. Гробље. Глад.
Голубица. Ни зелени камен.
Ни извора шум. Настаје
тмуша. Пловидба преживелих.
Острва. Острва. Са отвореним
ранама. Речи попут глечера.
Плашти моје тело. Лобања
узаврла. Ударац језика.
О земљу. Ритам песме.

У НЕВИДУ

Да ли је то оркан. У Пандориној
кутији. Рађање васељене.
У овој пустари. Паралелни
светови. Реч која своје значење
поништи. Узалуд је вера
наша. Смртни се жалац ближи.
Спавај стиснутих усана.
Као у зипци. Отварају се
гвоздена врата. Стрепња нас
удваја. Бели се колац. У невиду.
Врх богомоље.

ОТРОВ

Будим се у пшеничњаку.
Животодајна зора. Расипају се.
Цветне капи сунца. Боже
који си ме даровао. Покажи
своје лице. Космичко јаје.
Звезданог лабуда. Ослушкујем ти
глас. У магленој роси. Вулкани
и водоскоци. Смарагдна свежина
зденца. Не заборави. Да постоји.
Слепа земља. Царство невидљиво.
Жал и светогрђе. На врху
Олимпа. Смущени врачари.
Отров који пламти. На моме
језику.

СТОЛЕЋЕ

Сан о неспутаној слободи.
Озарена лица. Варљиви свет
фантома. Док једеш своју
децу. Столеће затамњено.
Хладни злодуси. Из очију ти
вире. Болна недоумица.
Бикови гвозденим папцима
газе. Пламеним дахом спаљују.
Где је рај комунизма. У
сибирским вртovima. У
притворној идеологији. Кржаве
људске сузе. Смрад устајалих
ружа. У стакленику.

НЕЗНАНЧЕ ЗЛАТОУСТИ

Посматрам свет. Невен
крај прозора. Златну кап
васељене. Пљускове изненадне.
Све је привид. Божанско
дрво. Јастреб у планини.
Змија чуваркућа. Ивицом
сновиђења. Замкама
невидљивим. Лове нас ђаволи.
Мериоци збиље. Тамо где
склапаш очи. Незнанче
златоуст. Гонимо инороднике.
Комадамо песму.

ЛАКУ НОЋ

У васељенском зеву.
Сребрна слуз. Језика.
Пинија над провалијом.
Ноћни лептир у грлу.
Лаку ноћ смрти.
Неизговорљива. Невесто
што нас чекаш. Лакома.
И смерна.

СВЕТЛОСТ ПЕСМЕ

сунчева чаролија
 анђео на коленима
чији сам заточник
у сеновитој омами
 речи неизговорљиве
видиш ли у сну
 гнездо грома
 девицу распомамљену
семе моје расипно
 тражи чедну земљу

ватра се шири
 под кожом
белина небеска
спавам у понорници
 звездама окупан
крилата змија
 на језику
светлост песме

ЗАВЕРЕНИЦИ

Прими свету ватру. Клицу.
Врутка девичанског. Као дар
обзорја. Јутарњу кап меда.
Са других светова. Препелица
нас прати. Закони о одржању
енергије. Неразумљиве речи.
На твојим уснама. Дивљи
језик. Стишани крици. Грома.
Исполински песници су они.
Што не пристају. На пепео.
Завереници заумља. Жар им се.
Под челом. Распаљује.

ЗВЕЗДОВЕЧНИК

Трчиш обалом. Запењеног
океана. Наднебесно летиш.
Гоњен злим ветровима.
Преко лица пустиње. Најзад
стиже дан. С белом рибом.
У оку. С колевком од злата.
Све ти верујем. Спајаш небо.
И земљу. Високо горе. Седам
модрих сунаца. Мразни
глечери. Планетарни капилари.
Месец се истањо. Звездовечник
усамљен.

ЗЛАТНА ИСКРА

Кренуо си. Да осветлиш
свет. Врх брезе. Покрио те
лишћем. У урни звезданој.
У прозрачном ваздуху.
Светковина неба. Опоро
време. Жеђ се распламсава.
Језди јелену мој. Чекам те.
Неспокојно. Зеница раширених.
На рубу речи. Предели
закључани. Шум воде у
вртачама. Златна искра
светлости. Са чела ти
зрачи.

ПЕСНИК

Смоква на камену. Кртица
и љубичица. Дах новорођеног.
У твојим грудима. Свежина
разданућа. Они. Који су носили.
Венце од зимског цвећа. Сад
клече. На трговима. Опаки
стршљенови. Из уста им излећу.
Песник окреће свет. Око малог
прста. У молитвеном надахнућу.
Невин. Као Бог.

О НЕИЗРЕЦИВА МАИНО

Гримизно крило ноћи. На твоје
лицу. Котарице пуне. Зелених
плодова. Одлазим. Без речи.
Месец грозничав. Ко подивљали
баштенски пуж. Земљу
раскопава. О неизрецива маино.
Горе и воде. Стабла освештана.
Гледам. Небеску ковачницу.
Пробудила се зора. Из пламена
различка. Твоје око израња.

У ЈУТАРЊЕМ ЗАНОСУ

Усови се мешају. Са земљом.
Тело расточено. Испарава.
Где су друмови. Где путокази.
Што рађају громове. И народе
небеске. Иста је бескрајност.
Једног и бића. Рекао је
Парменид. У јутарњем заносу.
Шумске звери. И шумски
извори. Корен и светлост. Из
немуште колевке говора.
Хранљиво зрневље сумње.

ЦРНБОГ

Изабрао си колевку. Немир
међу сазвежђима. Реско
ждрело ноћи. Под благословом.
Неког другог сунца. Сањаш.
Белину папира. Песме
прождрљиве. Све је језик.
Сенка. Покрет. Крик.
Куршум-речи. Црнбог се
порађа. На кобилици.
Брода планетарног.

ТИ СИ ВЕКОВИТ

Мало плаво сунце. Ноћу се
препире. С мртвим песницима.
Из зуба. Звезда сева. Гавран
на прозору. Весник је невоље.
Злодух у потаји. Кажем ружа.
У погубном тренутку. Лепотом
заслепљен. Низ лице. Бледог
свеца. Кап зеленкасте крви.
Чемерно предсказање. Ти си
вековит. Горди псалмопевче.
Жудњу са речима. Венчаваш.

ПРЕПОЗНАЈ СЕ

Сунчев сјај. Прежалио сам Икара.
Глагољивог. Под мојим ногама
рајске степенице. Укрштени су
светови. На прагу поноћи.
Слутиш додир грома. Ножеве
крвожедне. Бродови су на видику.
Звездане реченице. Препознај се.
У прочитаном знаку. У зрну
грозда. У ноћном лептиру.
Земљу крвљу натопи. Запалио се
океан. Моћ Луцифера. У твојим
очима. Језни зев. Понорнице.

ДРЕМЉИВ ПОСКОК

Златна си грудва. У жарној
котларници. Милорек мистерије.
Препелица и светлост. Нагон
неукротиви. Вадим живу ватру.
Из камена. Из притке. Са твојих
усана. Чежњив оркан. Дува.
Ружни свете. Злогука будућности.
Котрљају се главе. Господара
душа. Ја сам бродоломник.
Нежно чудовиште. Дремљив
поскок. Са црним зубима.

ОВИДИЈЕ

Скривен. У месечевом знаку.
У изгубљеном краљевству.
Утварно коначиште. Леден
ветар дува. Из срдитог
космоса. Жиг светлости.
Експлозија Сунца. Као хрушт.
У лобањи. Очајни вапај
Овидија из Тома. Мирис брескви.
У ноздрвама. Одблесак Црног
мора. Његова жучљива суза.
Натапа гетску земљу. Из
слогова. Мртвог језика. Горка
Tristia. Васкрсава.

* * *

Ка сунцу. Ка рођају. Са мачем.
Од зеленог злата. Сећаш ли се.
Помрачења. И изненадне зиме.
Тамо. У безданима. Окованим
тмушом. Гргољила је несаница.
Таласи у снежнику. Твоја кишна
душа. Побегла из раја. Бичевана
језиком. Нежношћу осенчена.
Чули смо грмљавину. Зов земље
ветровите. Ти си мој пакао.
Мој пут у непостојање. Горка
јабука. У слеђеном грлу.

ЖЕДАН КЛЕЧИМ

Пријатељице моја. Слеђеног осмеха.
Где су песме наше. Црвени жишци.
Из распаљене ватре. Мука речи.
И мука тела. У грозници. Сливају се
бујице. Према југу. Према северу.
Погрешни земљокази. Свемирско
хододарје. Жедан клечим. Над росом.
Над каменом. У свету помереном.
Опака вучја крда. Навиру из
тмине. Крвавим губицама. Глођу моју
сенку. Ти седиш. У заборављеној
земљи. На заборављеном језику.
Хладан пепео. Мешаш.

БИСТАР КАО МУЊА

Опустело је царство.
Незнане су стазе. Том
несмирнику. Са друге
планете. Нек буде срећан.
У Пандорином крилу. Он
који све уништава. Нек пева.
Нек оснажи језиком.
Утихнули пламен. Земља је
родница. Из које истрчава.
Бистар као муња. У Божијем
оку.

* * *

С оне стране поноћи. Глад
неутажива. Ти си гласник
небески. Харфа васељене.
Игра и лутање. Бездани зев
у нама. Очекуј хладну зиму.
Звон модрог челика. У месу.
Ја сам стена. Ветрушка
с виситора. Изворе
обесветисмо. Кћери
Јерусалимске. Зелене јабуке.
Падају нам у крило. Наш
пакао су речи. Из жлезда.
Излучене.

РАСТЕ ТИ ДРВО

Слепи мишеви. Вече октобарско.
Ледени грч. Растакање снова.
Нигде те нема. У киши. У
куршуму. У жлезди. Зараженој.
Да ли си сенка. Врач невидљиви.
Безумљем опасан. Отварају се.
Црна врата. Излазе утваре. Из
својих потаја. Модрог лица.
Очију затрављених. Расте ти дрво.
На трудном језику. Крошњом.
Гризе звезде.

РАЗВЕНЧАВАЊЕ

Непостојеће границе.
Заборављене земље. Скрајнути
међаши. На туђој су страни.
Прихватили смо нова знамења.
Змијин свлак. И затрављене
стазе. Махнити доушници.
Ножеве зарђале. У срца забадају.
Моје су речи. Црни камен. У грлу.
Осећаш ли. Горких година.
Развенчавање.

ГЛАС

Откривам твоје лице. Реч одзвања.
У затамњеном простору. Бол и
срцба. Порушени мостови. Мука
путовања. Из чаровитих честара.
Историје. Надиру хорде Џингис-кана.
Ситни. Жути мрави. У тишини.
Гризу трбух. Планете. Ватра пламса.
У мојим костима. Заборављени
говор. Ти си глас. Из мрклине.
Црвени крин. У уху. Божанског
провиђења.

ПЛАВИ ВЕТАР

Ко ће одгонетати. Говор заумни.
Бруј звона већ одјекује. Тамнило
олује. Жар твог ока. На цвету
различка. Ћук нас буди. У
праскозорје. Више не препознајем
свет. Пuteви никуд не воде.
“Видиш ли шта се збива у дрвећу?
Плаво и ветар, плави ветар.”
Узвикнула је Нађа. Немоћни Бретон.
Међ успаниченим речима. Као
делфин. Под ледом. У одсуству.
Сваке контроле разума. Посматра
обрисе сунца. Све сам измислио.
Све сам порекао. “Кроз глогово
грање”. Муња. Сан. И озарење.

НОЋАС. САЊАО САМ

Игра планета. Ватрени водопади.
Из црвене булке. Воња. Страшни
суд. Векови вере. Размичу се.
Христолики заумници. Трче ка
Голготи. Ноћас. Сањао сам.
Вилину планину. Градове
потопљене. Пропаст Запада.
Бик ми стоји. Над главом. Очи
му закрвављене. Бога не познаје.
Клетву. Пламен. Песму. Лиже
зорњачу. Мокри по небесима.
Риче. Крављи космос.

АРГОНАУТИ

Знао је све. О тој сабласној
земљи. Пас са угашеном
зубљом у чељустима. Чудесан
привид света. Опијен јаловошћу.
Такав је пут. Ишчезлих
Цивилизација. И деца. Која се
не роде. Имају нож. Под језиком.
Опчинио си ме. Блаженим
лудилом. Црно море. Златно
руно. Под мишком. Пада ноћ.
Мртви Аргонаути. На обзору.

ЧУЈЕШ ЛИ ЗВОН ГОВОРА

Док бели град спава. У пакленој
колевци. Крилата бића у твојим
сновима. Слепи миш. На стропу
љубичастом. Главо моја.
Обремењена огњем. Чујеш ли
звон говора. У роси. У пелуду.
То су закони небески. Грч и вера.
Пољупци предјутарњи. Вражји
анђели. Падају нам у крило.
Злокобни јасновици.

КРУГ

Ослушни откуцаје срца. Прошлих
векова. Понорну вртоглавицу.
Тамно сновиђење. Пегаз у кочијама.
Са гривом побелелом. Рже нам
пред вратима. Не слуша глас
господара. Из ноздрва му цветови.
Од зелене пене. У оку земља безљуда.
Ухватио сам га. У теснацу.
Унезвереног. И сасушених крила.
Кржаве бразде бича. На његовом
телу. Зуби мајке Горгоне.
Затвориле су круг.

* * *

Кажем. И јесам.
Жарна муња. Језика.
Јеловник историје.
Дивљи пролом.
Што потврђује.
Песму. И. Постојање.
Реч. Случајна.

ПРОЛАЗИ ДАН

Док стављаш шаку. На
светлост. Детињство.
Црна бубашваба. На зиду.
Кућа страха. У. Пејзажу
чуда. Залудна је одбрана.
Дивљач си. Златна мета.
У ловчевом оку. Пролази
дан. Крик препелице.
У сутону. Под звезданим
сводом.

ПОМАМА И ПРАХ

Нек те обгрли освит. Својим
мирисним телом. Узаврли
кладенци. Крик новорођеног.
Певаш. На језику незнаном.
Уморни Аполоне. Тамо где те
нема. Жудња је рана. Отворена.
Помама и прах. Како протиче
ноћ. Неволњи љубавниче.
Дрхте речи. У твојем горком
грлу. Рука над папиром.
Још једна. Света пошаст.

КО СИ ТИ

Под космичким пљусковима.
Двери сунчеве. Затворене.
Дан утихнуо. Гасне златни
сјај. Ко си ти. Незнанче. У
зеленом дворцу. Грозничав и
срдит. Продавац лажних
драгуља. Ловокрадица. Из
сибирских тајги. Утркују се
ветрови. Снег на нашим
рукама. Нема више љубави.
Дрхти суза. Свемирна. У
прозеблом оку.

СТРАХ И СЛУТЊА

Догоревају градови. Свемир заточен.
У ораховој љусци. Док те пожудно
свлачим. Из ока твога. Пламни
знамен. Жедник над извором. Нем.
Усамљен. Чопор звери. У њему.
Крваву утробу преврће. Живо месо.
Кида. Уснио сам сан. Душу венчаваш.
С ветровима. Црн. Го. Камен у руци.
Безнадно лутамо. Пустолином.
Страх и слутња.

ПРЕД НЕВРЕМЕ

У почетку беше реч. И расцвала
земља. Сласна јагода. Међ зубима.
Дуги су путеви. Утроба жарна
од жеђи. Сенка нас црна прати.
Сизиф. Син Еолов. Најлукавији
међу смртницима. Откинуо си
руку. Побеснелом фауну. Његово
златно око. Сад сузи. У тами.
Певају водоскоци. Зов кише. Зов
дроздова. Ја сам лисица. Злокобница
васељене. Пред невреме. На кожи.
Помодрелој. Исписујем песме.

ГЛАДНЕ МЕ УТВАРЕ...

Шта си ти. Усов успаничени.
Сенка јаловог Прометеја. Белина
што раздире. Нежни очни
живац. Ево руке. Пуне росе. И
буба. Из зеленог безмерја. Моје
тело је песма. Сев језика. Из
змије у процепу. Експлозија
рођења. Гладне ме утваре прате.
Са нежним сјајем. У оку. Диже се
пламен. И пада по речима. Као
сребрн прах. Као несаница.

БАСМЕ

Поноћ у теби. Слап крви.
Подрхтава. Отварају се
ране. Привиђења. Крхке
свирале вечности. У млеку
месечине. Шака сам пепела.
Пред слепим зидом. Стојиш.
Чувар сопствене сенке.
Скривеном стазом језика.
Прозује речи. Басме. Блескови
бездана. Зидају. Звездану
катедралу.

* * *

Зелени зрикавци. Хук далеког
водопада. Бресквин цвет. У
прозору. Под мојим узглављем.
Мирис свежег хлеба. Уплашио си
се. Сопствене сенке. Црног
олтара. У сновима. Злогуки.
Свештениче жудње. Празне су
наше зипке. Синови на војиштима.
Кезе се лобање у трави.
Као месец. Пун.

СКАМЕНИЛО СЕ ЛИЦЕ БОГА

Посади дрво. Звездани громобран.
Бреме језика. Повлачи нас. У понор.
Ти си светлост. Дах колевке. Где
ниче. Гојно семе. Речи више
немам. Скаменило се лице Бога.
Из провалија. Измилеле риђовке.
Немирно спаваш. Планета подрхтава.
Под нашим пољупцима. Златни
сунчев чун. Ја сам Алфа и Омега.
Невина крв Еуридике. На мом се
уду. Расцветава.

CARMEN GEORGICUM

1.

С гујом у оку. Црни јастреб.
Узлеће. Васкрсава. Златни век
поезије. Carmen georgicum.
Под слаповима кише. Дрхти
оскоруша. Ораницу муњама.
Оркан осветљава. Чујем те.
Из зазидане клети. Кристални
глас. Одзвања пределима.
»Крв из бунара капље«.
Четврта еклога. У дивљини.
Буди сребрна лисица. Под
оскрнављеним небом. Буди
дивљи крик. Анђела.
Распамећеног. Нема кључа
за вечност.

2.

Између звезде. И дубраве. Светлуца
плаветнило. Сенке јесени. Мртве
шеве певају. Поток плаховит. Покрај
твојих ногу. Вергилије. Рало у рукама.
»Labor omnia vincit«. Газио сам кроз
векове. Гробове посвећеника
Замишљено лице света. Комете злокобно
горе. У висини. “Прети грозни знак.”
“Краљ свих река Еридан”. Јури кроз
шуме. С бесом. Мирисна јабука. У твоје
грлу. Спава.

* * *

Плод си праскозорја. Први
и последњи. Становник
Атлантиде. У нашим сновима.
Скривено лице Бога. Речи
заумне чекам. Беле ђаволе. На
језику. Руше се куле од песка.
Звездане пушкарнице. Зрно сам
јечма. Свештеник љубави. Кап
воде. На лицу. Ловац магновења.

* * *

Речи. Међу стварима. Речи.
Међу људима. Мостови суновратни.
Загонетније од тишине. Из
дарежљивог вртлога. Моћни вез.
Ја их видим. У влати. У извору.
У крви човековој. Слика осваја свет.
Отровни цветови горобиља. Силазим
у песму. У тамну утробу гротла.
С успаниченим језиком. Као
дивља звер.

* * *

Мали дивљи коњи. У
предвечерје. Час жеђ.
Час глад. У њиховим
копитама. Сићушне
сенке. Из предела
зачараних. Заронио си
у речи. Меке и податне.
Огњени оркан. Спава
на небесима. Језик се
твој. У његовој утроби.
Расцветава.

ИЗА КУЛИСА

Плод купине. Крвава рана
на длану. Кренуо сам из тмуше.
Са сребрним венцем месеца.
На челу. Све тише. И тише.
Отвара се обзорје. Где је твоје
коначиште. Маглени љубавниче.
Вртови детињства. Зов
препелице у пољу. Раскршћа
венчавају градове. У огњено
подне. На твојим мошницама.
Црни крпељ расте. Офелија јеца.
Иза кулиса. Махнита. И.
Заборављена.

У ТВОМ САМ СЕМЕНУ

Горе благодански вртови. Ноћници
притајени. Проспе се пролом. Над
нама. Златна срџба богова. Из
вучијих ноздрва. Крећу художници.
Ка јужној земљи. Звери. Птице. Речи.
У твојем сам семену. Оче јуродиви.
Силазим у ћутање. Грмљавина песме.

ПРОБУДИ СЕ

Слеђени водопади. У твој
оку. Знаци змије. Бездан
под звездама. Диже се неман.
Из захукталог речника.
Немогућ поводањ. У мојој
песми. Векови затајени.
Пробуди се. Устани.
Капљица крви. На куршуму.
С твојим се срцем.
Дошаптава.

* * *

Неизмерни су путеви. Расковници.
Ризнице речи. Пакао је у вама.
Жедни бродоломници. Иза завеса
смрти. Нежна љубичица.
Узјахао сам. Ружичасту планину.
Бели град пламти. Под мојим
ногама. Време се не вара.
Пламен. Страх. И крв. Из понора
извиру. Жарни плодови. На грани.
Недоступној.

ЧАРОЛИЈА

Ноћу. Над усахлим.
Изворима. Са звезда. капље.
Сева. Сузе су то Мелпомене.
Изгубљене у сеновитој
бајци. Пуна је жудње.
И горчине. Док ходаш. По
ужареном угљевљу. Новембар.
Празник тихог нестајања.
Свети ратници. Већ
најављују јутро. Тренутак.
Новог сновиђења.

ПРИВИЋЕЊА

Живот је то. У зачараној
земљи. Походе нас. Бршљан
и северњача. Ледне катедрале.
И зов понорница. Дивља
пчела. На твом се лицу гнезди.
Време тече. У слаповима.
Векови непојамни. Бацио сам
у ватру. Смерног Тутанкамона.
Још једног умишљеног.
Господара мува. Одај ми тајну.
Колевке и песме. Месо моћних
речи. Вечна изворишта. Из
књига нас лове. Гладна.
Привиђења.

* * *

Илински кресови. Испуцала земља.
Из људи воњ. Утробе запаљене.
Ти си господар. Путоказ и замка.
Дете на сабласној месечини.
Зимски ти нар. У устима. Иње
на језику. Кристална стабла
пиније. Силазиш међ дроздове.
Прегласне. Ушкопљени вранац.
Јури. Јури. Погледао сам горе.
Семирамидини вртови. Жеђ покрај
извора. Звезде ситне. Далеке.

СЛИКА

Ниси закаснио. Творимо.
Сабласну слику света. Ред
лобања. Ред циклама. Чаровит
град. Посвећен богињи месеца.
Ватра нам даје. Наду. При
црвеном одсјају. Васкрс
мртвих. Из замкова. Из шпиља.
Звуци клавира. Не престају.
Затим. Хор вилењака. Чуvari
седмог печата. Враћају се.

МОДРО ЉУДСКО МЕСО

Кроз кристалне капије. Децембарског
мраза. Невера прожима кости. Ум
помрачује. Сећаш ли се. Злокобног
привиђења. Црне удовице. Растакања
светлости. То је бес. У страдном
пољупцу Аполона. Из језика. Изнедри
поганицу. Помете путеве љубавне.
Сумња се урезаује. У душу. Моје дивље
дрво. У твоју ружичасту дољу.
Занемела си. Нема вечне љубави.
Лед са звезда пада. Комад по комад.
Модро људско месо.

ПОНОР ТВОЈ

На седмом небу. Свитак
пергамента. Заносне реченице.
Мишјакиња. Мед. Глухота ноћи.
Неизмерна. На твојим длановима.
Црвени се знак. Страх од снова.
Жудња за другим световима.
Немој бринути. Рањива моја
речи. Из отворене ране. Крик
анђела. Мужеви тужни и гневни.
Претварају се у камен. Топло је
твоје срце. Понор твој.
Недодирљив.

ЛИРСКИ ДОМЕТИ ПЕСНИЧКОГ ЈЕЗИКА

У обимном песничком делу Мирољуба Тодоровића однос према језику има посебно место. Мало је савремених српских песника који су на тако широком простору и са толико разноврсних, значајних резултата испитивали песничку употребу српског језика и та испитивања исказали у толико различитих песничких жанровских облика. Тодоровић је, с једне стране, у песничку форму укључио алтернативне облике говорног језика (шатровачки говор, на пример), а с друге стране, проверио је и доказао нове стваралачке могућности савременог српског књижевног језика. Посебно је важно да се Тодоровићев песнички језик не своди само искључиво на неоавангардне, сигналистичке, формалне "експерименте", како се то у критици понекад и с предубеђењем тврди, већ да, за разлику од "језичких игара", код њега увек постоји одговоран однос према семантици, односно према значењу песничке речи. При том су песничке целине овог међу најплоднијим и најразноврснијим савременим српским песницима, врло преданог и ликовном стварању, остварене доследним ритмичко-мелодијским поступком, који је у потпуности адекватан концепту тих целина, односно логици песме као услову њене уметничке вредности.

У овој Тодоровићевој песничкој збирци, чији наслов *Плави ветар* сам по себи указује и на једну од основних естетских и уметничких вредности, на лирско као естетичку категорију, долази до израза и један од најважнијих аспеката његове језичке поетике. На самом почетку свога стваралачког пута (у поемама *Планета* и *Путовање у Звездалију*), овај песник је остварио упечатљиве примере разуђене песничке форме, уводећи у савремену српску поезију један нови облик "космичке инспирације", чији су високи домети остварени код неких наших песника из двадесетих година прошлог века – обележили почетке модерног српског песништва. Касније у дугогодишњој песничкој пракси, у складу са начелима сигнализма, (чији је Тодоровић родоначелник, а о коме су с научне тачке гледишта најубедљивије писали Ј. Корнхаузер, Ж. Живковић, М. Павловић), преовлађује песничко опредељење за мање песничке форме у којима доминира *лексичка оријентација*. Циљ песников је да се усредсређивањем на поједине речи као основне језичке јединице, искористи како формална тако и садржинска поетска, односно лирска моћ тих јединица. Песник прибегава граматичком, правописном издавању појединих лексема и синтагми, што би, на први поглед, могло да угрози ритмичко-мелодијски континуитет па, можда, и читав лирски контекст једне песме. Дешава се, међутим, нешто сасвим

супротно. Упркос оваквом граматичком сегментирању, језичком уситњавању, Тодоровићеве песме задржавају све ритмичко-мелодијске и асоцијативне елементе неопходне за целовитост лирске песничке форме. Песникова сазнања о језику, његов критеријум избора речи и његов поступак именовања предмета, указују на способност да се ‘‘енергија’’ појединих језичких јединица искористи као принцип ширења и заокруживања песничке форме, што је једно од основних начела укупног песничког, па и посебног, лирског стваралаштва. Различите су нијансе овако оствареног Тодоровићевог лирског контекста. Али, нема сумње да преовлађује лиризам, рекли бисмо, најплеменитије врсте – без крајности патетике и сентименталности, видљив у емоционалној обојености песничких слика, архетипова, универзалних и националних симбола. Трага се за необичним речима и њиховим неочекиваним спојевима, што је у духу неоавангардне поетике, док се у сликовној димензији ових песама препознају елементи експресионистичког стваралачког поступка. Све песме у овој збирци распоређене у два циклуса: ‘‘Речи су прозрачне катедрале’’ и ‘‘Плави ветар’’, уједначене су по језичкој прецизности и чистоти, тако да се не мора много трагати за примером који илуструје наше закључке. Зато, ево једне песме без наслова, из циклуса ‘‘Плави ветар’’:

*Мали дивљи коњи. У
предвечерје. Час жеђ.
Час глад. У њиховим
копитама. Сићушне
сенке. Из предела
зачараних. Заронио си
у речи. Меке и податне.
Огњени оркан. Спава
на небесима. Језик се
твој. У његовој утроби.
Расцветав.*

Свођење текстуре песама на поједине лексичке сигнале чини нам се још сврсисходнијим када је у питању *имагинативна* целовитост Тодоровићевих песама. Јер, граматичким издвајањем појединих језичких јединица наглашава се сликовна димензија тих јединица. А инсистирањем на тој димензији постиже се ефекат сликовног сабирања у правцу целовите имагинативне структуре песме.

У збирци *Плави ветар* остварен је, дакле, учинак једне смислене игре, чија је прва фаза разграђивање у служби коначног циља – поновног спајања делова у целину. Тиме се, на крају, пресудно доприноси богатству *ритма*, као једног од основних елемената лирске

песме. Такав ритам непрекидно ‘’храни’’ песникова непресушна језичка енергија. А његово хармонично разливање просторима ове Тодоровићеве збирке прате језичким *поентилизмом* условљени пропламсаји лирских слика-минијатура. Сведочећи о једном новом песничком освајању света, Тодоровићева збирка истовремено је и успела синтеза његових досадашњих плодних и разноврсних поетских и језичких настојања.

Милослав Шутић